

Дещо про монетизацію пільг на проїзд у громадському транспорті

24 січня 2018 р. відбулась робоча зустріч СПО об'єднань профспілок за участі сторін соціального діалогу, на якій розглянуто два проекти постанов Кабінету Міністрів України, розроблені Мінсоцполітики, а саме:

1. «Деякі питання надання пільг у грошовій формі з оплати проїзду усіма видами міського, приміського та міжміського транспорту» (далі – Порядок),

2. «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері транспортного обслуговування» (далі – Соціальні стандарти).

Проектами передбачається монетизація пільг на проїзд у громадському транспорті усіх видів окремим категоріям громадян, які мають право на пільги з оплати проїзду, а також встановлення державних соціальних стандартів у сфері транспортного обслуговування.

Так, Порядком передбачається можливість надання місцевими органами самоврядування пільги з оплати проїзду усіма видами міського, приміського та міжміського транспорту у грошовій формі замість пільг компенсації з державного бюджету місцевим бюджетам.

Необхідно зауважити, що Порядком взагалі не передбачено механізму отримання коштів готівкою, а лише механізм безготівкової компенсації.

Крім того, здійснення готівкових виплат покладено на структурні підрозділи з питань соціального захисту населення органів місцевого самоврядування, що є невластивою для них функцією. (Законодавством передбачено лише призначення соціальної допомоги, компенсацій та інших соціальних виплат, а не готівкові розрахунки).

Поряд із цим, введення норми щодо визначення розміру щомісячної виплати у розрахунку на 30 поїздок підмінює поняття законодавства, якими гарантовано необмежену кількість пільгових поїздок. Запровадження зазначеної норми загрожує звуженням змісту та обсягу існуючих прав і свобод громадян, а, відтак, - порушенням статті 22 Конституції України.

Також, для розрахунку компенсаційних виплат пропонується середню вартість проїзду у комунальному транспорті визначати станом на 1 січня кожного року. Проте, середня вартість проїзду впродовж року може змінюватися, а механізм перегляду такої вартості не визначено, що призведе до недоотримання таких виплат пільговими категоріями громадян.

До того ж, незрозумілим є механізм збільшення на 20 % розміру щомісячної компенсаційної виплати громадянам, які мають пільги з оплати проїзду у міжміському транспорті.

Через передбачений у Порядку складний та незрозумілий для реалізації на усіх етапах механізм відшкодування витрат пільговим категоріям осіб з регіонів без запровадження монетизації пільг за проїзд у регіонах із її запровадженням, створяться додаткові бюрократичні процедури, які міститимуть ознаки корупційних зловживань при відшкодуванні таких витрат.

Соціальними стандартами у сфері транспортного обслуговування передбачається встановлення державних соціальних стандартів, а саме:

норми кількості пільгових поїздок усіма видами міського та приміського транспорту, для визначення розміру щомісячної грошової виплати.

Так, відповідно до вимог ст. 5 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» державні соціальні стандарти і нормативи формуються, встановлюються та затверджуються за участю та погодженням з іншими сторонами соціального партнерства. Проте, до розробки соціальних норм кількості пільгових поїздок усіма видами міського та приміського транспорту профспілки не залучалися.

Крім того, як вже зазначалося вище, введення норми щодо визначення розміру щомісячної виплати у розрахунку на 30 поїздок підмінює поняття законодавства, якими гарантовано необмежену кількість пільгових поїздок. Запровадження зазначеної норми загрожує звуженням змісту та обсягу існуючих прав і свобод громадян, а також порушенням статті 22 Конституції України.

У пояснювальних записках до проектів постанов зазначається, що вони не потребують проведення консультацій з громадськістю, проте, відповідно до п.1 §42 Регламенту Кабінету Міністрів України розробник повинен організувати громадське обговорення проектів актів Кабінету Міністрів України, що мають важливе суспільне значення і стосуються прав та обов'язків громадян, а також проектів, які передбачають надання пільг.

У розділі Фінансово-економічне обґрунтування відсутні розрахунки щодо необхідних обсягів коштів для запровадження реформування транспортних пільг.

Проекти постанов не були не підтримані. Запровадження таких механізмів є передчасним та недостатньо обґрунтованим.

СПО об'єднань профспілок до вищезазначених проектів нормативно-правових актів було підготовлено наступні пропозиції:

- замінити у назві та тексті проекту постанови слова: «у готівковій формі» на «у грошовій формі», оскільки даним проектом взагалі не передбачено механізму отримання коштів готівкою, а запропоновано лише порядок перерахунку коштів у грошовій формі;

- збільшити розмір щомісячної виплати, виходячи з розрахунку не менш двох поїздок на день двома видами транспорту;

- передбачити механізм перегляду розрахунку компенсаційних виплат при зміні середньої вартості проїзду впродовж року;

- вилучити слова «комунальному» та «комунальних», з метою врахування вартості проїзду в усіх видах транспорту загального користування (крім таксі) при визначенні середньої вартості проїзду у міському транспорті серед усіх підприємств регіону;

- передбачити дієвий та прозорий механізм розрахунку суми збільшення розміру щомісячної компенсаційної виплати громадянам, які мають пільги з оплати проїзду у міжміському транспорті.

***Відділ соціальних питань та охорони праці
охорони праці ЦК профспілки***